

وارلیق

VARLIQ

Türk Dili, Edebiyatı ve Kültürü Dergisi

İkinci Dönem. İl: 1, Sayı: 4 (Bahar 2016), ss. 87-89

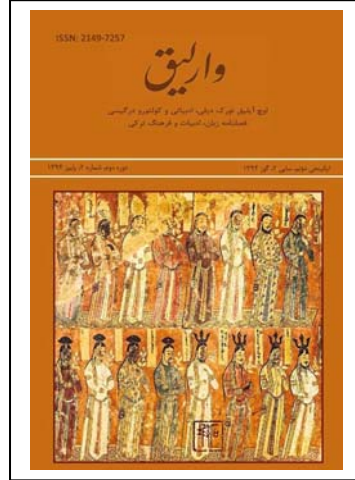
Telif Haqqı@Varlıq Dergisi

وارلیق درگیسی نین ایکینجی دؤنمینه بیر ایشیق زولاغی

• هادی قاراچای¹

سؤزسوز بیر سایقییا دورماق

سایین دوکتور جواد هیئتیت آدی دلیمیزین، ادبیاتیمیزین، تاریخیمیزین، گله جگیمیزین، بیر سؤزله کیملیگیمیزین ایچینه گیرمیش، اونونلا باغلانمیش بیر آددیر. باشقا سؤزله کیملیگیمیزین هانسی دالینا، هانسی بوداغینا قونماق ایسته سن، اورداجا بیر جواد هیئت آدی بوتون عظمتی ایله دیک دوروب باخیر. بو آد، سنین سیاسی ترجیحین اولمایابیلر، بو آد سنین ایچینه بولوندوغون سیاسی آنلایشین یاخینی اولمایا دا بیلر، بو آد سنین اوچون بیر آز لیبرال، بیر آز محافظهچی، بیر آز او یانلی، بیر آز بو یانلی دا اولابیلر. آنجاق سنین دیل، تاریخ، کولتور، کیملیک دردین وارسا بو آد کسینلیکله سنین قارشیتین دئییلدیر دئییه ایچینه بیر دینچلیک دوغوسو یارادار. بوتون سیاسی ترجیحلرین، گؤروشلرین، آنلایشلارین دیشیندا سنین وارلیق مجادلن وارسا بو آد سنین سئوه جگین آددیر.

وارلیق درگیسی نین ایکینجی دؤنمی باشلامیش دورور. گرچکدن ده ایکینجی دؤنمی بو؟ گرچکدن ده سایین دوکتور جواد هیئتسوزم چیخیر وارلیق درگیسی؟ نه یازیق سؤزون بیر آنلامیندا بو گرچکدن ده بئله دیر. قوشقوسوز اونون قويدوغو آنا چیزگی، باشلیقلار، تیتترلر یئنی دؤنمه ده یالنیز سطر آراسی دئییل، درگی نین آنا خطلرینده قابریقدير. ایکینجی دؤنمین وارلیق درگیسی ایچریگینه گؤره ده،

¹ شاعیر، یازار و الشدیرمن (qara@lyse.net).

گۆرونوشونه گۆره ده ائله هامیمیزین آلیشدیغیمیز، تانیدیغیمیز، سئودیغیمیز وارلیق اولاراق دورماغی باجارمیشدیر.

وارلیق درگیسی باشلیجا اولاراق ادبیات و کولتور درگیسی دیر. بدیعی ادبیاتین وارلیقدا چوخ آز زامانلاردا آغیرلیقلی اولدوغونو هامیمیز بیلیریک. بورادا شعر، حکایه، رومان بؤلمه‌سی گۆره بیلیرسینیز آنجاق بونلار درگی نین آغیر باساجاق بؤلمه‌سی اولمامیش، بوندان سونرا دا ایکینجی دؤنمه باسیلمیش سون اوچ سایبی یا آرخالاناراق، اولما یا جاق دیر دئییه دوشونه بیلیریک.

وارلیق درگیسی و اوتوز آلتی ایلیک کیملیک ساواشی!

وارلیق درگیسی ادبیات و کولتور درگیسی دیر دئدیک. وارلیقدا ایچریکجه بدیعی ادبیات، شعر، اؤیکو، یا بونلارین الشدیریسی، تنقیدی آغیرلیق باسماز دا دئدیک. اوندان وارلیقدا آغیرلیق باسان قونو یا قونولار نهلر دیر دئییه سوروشولایلر. وارلیق درگیسی تورک کیملیگینی تاریخه، دیله، کولتورل آراشدیرمالارا ووردوغو بویوله بیجی یوللارلا اؤز آغیرلیغینی اورتایا قویار سورکلی. گونوموزون تورکولویسی نین ان تانیلمیش امضالاری نین یازیلارینی سونار. تاریخیمیزه ایران دا رسمی دگرلرین دئییل، تورک دونیاسی نین اؤز تاریخچیلرینی نین باخیش آچیسیندان باخماغا اولاناق یارادار. ان آغیر باسان قونو دا کیفیتجه ده، کمیتجه ده ائله بو قونولار اولار. وارلیق درگیسی بو باخیمدان بیر اگیتیم درگیسی دیر ده وورغوسونو بورادا وورماق یئرینه دوشردی.

تاریخه دؤنوب اونو واراقلاماق کیمی بیر ایستگیم یوخدور. آنجاق قیسا جا بیر اؤز تلمه وئرمک ایسته سم ده وارلیقین باشلیجا قاینقلاریندان بیر اولان کیملیک ساواشینا قاییتماق زوروندا یام. کیملیک مسئله‌سی وارلیقین اله آلدیغی و چوخ آدین، سایدام بیر توتوم سرگیله دیگی قونودور. وارلیق درگیسی بو ساواشدا اوی دورما «آذری» آدینا قارشى چیخاراق اولوسوموزون تورک کیملیگینی باشلیجا خط کیمی گؤتوردو و بونون اوستونده بو گونه کیمی دیره ندی و دیره نیر.

تورک کیملیگی ساواشی ایکینجی دؤنمین ده باشلیقلاریندان بیر اولاجاغی قوشقوسوز دور. بونون بونجا اینام و جسارته دیله گتیرمگیمین ان اؤنملی ندنی ایکینجی دؤنمین قونویلا ایلگیلی اوزاق گؤرنلیکله پلانلاشدیریلیمیش حرکتجه گئچهرک اوشاق ادبیاتینا چوخ گئنیش یئر وئرمه‌سی دیر.

بیر آز یوخاریدا دا دئدیگیم کیمی اگیتیم وارلیق درگیسی نین بللی قایغیلاریندان بیر اولوبدور. ایستر یازی دیلمیزین معیارلاشدیریلماسی یولوندا، ایسترسه ده ایلیفا مسئله سینده وارلیق درگیسی هارداسا قاپیلاری هرگون آچیق اولان، ایشیق لاری هر واخت یانان، یایی قیشی اولمایان بیر اوخول اولوبدور. اگیتیمین قونوسوندا ایلك دؤنمین ایشلرینه باخاندا هدف کوتله چوخونلوقلا گنج و یاشلی قوشاقلار اولوبدور. اوشاقلار پلانلاشدیریلیمیش بیر بیچیمده ایش باشلاتماق اگیتیمی درینلره آپارماق دئمک دیر، بو ایسه ایکینجی دؤنمین آتدیغی آدیم دیر. «تومورجوق» آدلی اوشاق بؤلمه‌سی نین ایچریکجه دولغونلوقو، کیفیت، گؤرونوشجه گؤزلیگی و الوانلیغی اولدوقجا یوکسک دیر. اوشاق ادبیاتین نین بو کیفیتده

یایلماسینی من یالنینز باکی دا
 گۆرموشدوم. ایندی ایسه وارلیق درگیسی
 تومورجوق آدلی اؤزل بۆلمه ایله گونئی
 آذربایجانیمیزین دا اوشاقلاری اوچون چوخ
 گۆزل بیر شانسی قازانديرمیشدیر. ایرانین
 سوسیال، سیاسی شرطلرینی، اوشاقلارین
 اوخول اۇنجهسی اگیتیمینی، ایران داکی
 فارسلاشدیرما پروسهسی نین گوجلنمه سینی
 گۆز اؤنونه آلاراق ایشی اوشاقلارین ایچینه

آپارماق چوخ واجیب و قاچیلماز دیر. وارلیق درگیسینی بو آدیملار یالنینز قوتلاماق، تبریک ائتمک اولار.

وارلیق نین ایکینجی دؤنمی وارلیق مکتبى نین یئتیشدیردیگی گنج بیر تور کولوقو اؤزونون باشی اوستونده
 گۆرور. سایین رضا هیئت وارلیق درگیسی نین یئتیشدیردیگی گنج بیر کادر دیر. علمی، آکادمیک
 تحصیلاتی دا اونون توتدوغو بیر آغیر مسئولیتده باشاریلی اولماسینا اولاناقلار یارادیر. اؤز آدیما سایین
 رضا هیئت کیمی بیر شخصیتین بو ایشه باشچیلیق ائتدیگینه ممنون اولدوغومو، سئویندیگیمی ده
 بیلدیرمک ایستردیم.

گۆروندویونجه وارلیق درگیسی ایلك باشلاریندان گونوموزه کیمی دلیمیمیزی، وارلیغیمیزی،
 کیملیگیمیزی آشیلایان، اره دن، اینجه لهین، سرگیله یین گۆزل بیر مکتب اولوبدور و گله جکده ده بئله
 اولاجاغینی گۆستر مکده دیر. یئنی دؤنمین قوتلو، یولون آچیق اولسون وارلیق! ■